

PRESSEMELDING fra EUs narkotikabyrå i Lisboa

NYERE UTVIKLING INNEN NARKOTIKAPOLITIKK OG LOVGIVNING

De samfunnsmessige konsekvensene av narkotikabruk vekker økt bekymring

(24.11.2005 LISBOA) I mange land i Europa er det økt bekymring for narkotikabrukens mer vidtrekkende konsekvenser for samfunnet, sier **EUs narkotikabyrå (EONN)** i dag i sin **Årsrapport for 2005 om narkotikasituasjonen i Europa**.

I en egen gjennomgang av narkotikarelaterte ordensforstyrrelser påpeker **EONN** en ny tendens hvor narkotikapolitikken og narkotikakontrollen fokuserer ikke bare på å redusere bruken av illegale rusmidler, men også på å identifisere narkotikarelatert atferd som har negative konsekvenser for samfunnet som sådan.

Ifølge byrået har "de fleste medlemsstatene i EU, søkerlandene og Norge lenge opplevd atferd, situasjoner og aktiviteter relatert til narkotika som forbindes med ordensforstyrrelser". "Det nye er den økende tendensen blant beslutningstakere i enkelte land til å gruppere disse under et paraplybegrep i den nasjonale narkotikastrategien".

Styreleder for EONN, Marcel Reimen, sier: "Når vi snakker om narkotikarelaterte ordensforstyrrelser, tenker vi ikke bare på kriminalitet, men også på mange andre former for antisosial atferd som påvirker tryggheten, helsen og orden i lokalsamfunnet og setter innbyggernes livskvalitet og livsglede på spill. De bekymringene som narkotikarelaterte ordensforstyrrelser i dag vekker på den politiske arena, er en reaksjon på disse negative påvirkningene på våre egne nabolag."

De hyppigst rapporterte formene for narkotikarelatert atferd som virker negativt på folks følelse av personlig trygghet og stabilitet i samfunnet, er ifølge **EONN** narkotikainntak på offentlig sted, at personer er synlig ruset på narkotika, narkotikahandel på gaten, kriminalitet som begås under påvirkning av rusmidler, åpne narkotikamiljøer, forsøpling i form av brukt injeksjonsutstyr, innpåsliten verbal atferd fra brukere og selgere samt salg i nærheten av barn.

En rapport fra **Europakommisjonen** i 2003 om EU-borgernes tanker om offentlig sikkerhet og eksponering for narkotikarelaterte problemer og kriminalitet avslørte at i **EU-15** steg andelen av de som følte seg "veldig utrygge" på gaten fra 8% i 1996 til 12% i 2002 ⁽¹⁾. En **Eurobarometer**-undersøkelse i 2004 av unge menneskers oppfatninger om narkotika viste at 63% av dem mente de lett kunne skaffe seg narkotika i nærheten av hjemmet ⁽²⁾.

Ifølge rapporten er oppfatning et nøkkelelement når det gjelder ordensforstyrrelser, men det er ikke sikkert at oppfatningen gjenspeiler objektive nivåer av forstyrrelse og kriminalitet.

Håndtering av narkotikarelaterte ordensforstyrrelser

Fem land – **Belgia, Irland, Luxembourg, Nederland og UK** – har nå gjort reduksjon av narkotikarelaterte ordensforstyrrelser til et av de fremste målene i den helhetlige nasjonale narkotikapolitikken og gjennomfører en samordnet tilnærming som kombinerer komponentene helse, samfunn, offentlig sikkerhet og miljø.

Selv om de fleste **EU-landene** ikke oppgir narkotikarelaterte ordensforstyrrelser (under denne betegnelsen) som et sentralt mål for sin nasjonale narkotikastrategi, behandler de atferd som faller inn under dette, under

den bredere merkelappen offentlig orden og sikkerhet. Innenfor denne gruppen behandler de fleste landene, hovedsakelig de **nye EU-medlemsstatene**, dette aspektet med ikke-spesifikke intervensjoner og lover, og tar for seg f.eks. beruselse på offentlig sted eller støyforurensing.

I mellomtiden har andre land – f.eks. **Tyskland, Hellas, Frankrike, Irland** og **Østerrike** – iverksatt ad hoc-initiativer for å redusere ordensforstyrrelsene, f.eks. samråd og samordning mellom befolkningen og alle aktører som er involvert i narkotikapolitikken på lokalt plan.

Andre tiltak omfatter innføringen av lover mot narkotikaspesifikke ordensforstyrrelser (**Spania, Frankrike, UK** – f.eks. forskrifter for rave-parties, mot forsøpling med brukerutstyr), lokale politiinitiativer (**Tyskland, Hellas, Irland, Italia, Kypros** og **Finland**), tiltak for å fjerne åpne narkotikamiljøer (**Danmark** og **Tyskland**) og skadereduserende tiltak særlig innrettet på narkotikarelaterte ordensforstyrrelser (**Luxembourg** og **Ungarn**).

“I hvilken grad denne nye narkotikapolitiske kategorien er resultatet av en reell økning i narkotikarelaterte ordensforstyrrelser og ikke skyldes økende intoleranse i samfunnet mot narkotikabrukere, er ikke klart i dag,” sier **EONN**. Mangelen på en felles definisjon på narkotikarelatert ordensforstyrrelse på EU-nivå og pålitelige indikatorer for datainnsamling, betyr at det fremdeles er vanskelig å foreta objektive målinger av problemet. “Men det som er klart,” konkluderer byrået, “er at deler av Europa nå virkelig setter beskyttelse av lokalsamfunnene mot de negative konsekvensene av narkotikabruk, avhengighet og handel, på den politiske dagsordenen.”

Oversikt over nye utviklinger innen narkotikapolitikk og lovgivning

Andre nye utviklinger innen narkotikapolitikk og lovgivning er behandlet i kapittel 1 i *Årsrapporten for 2005*.

- I 26 av de 29 landene rapporten omhandler, bygger narkotikapolitikken på en nasjonal narkotikaplan, narkotikastrategi eller lignende dokument. Den største meningsforskjellen gjelder skadereduksjon: temaet er behørig behandlet i 12 av dokumentene, inntatt i ytterligere ni og ikke nevnt i fem.
- Nye nasjonale narkotikastrategier ble iverksatt i syv land: **Estland, Frankrike, Kypros, Litauen, Slovenia** og **Finland** (2004) og **Luxembourg** (2005).
- Flere land måler nå framgang ved å evaluere gjennomføringen av strategiene. Innføring av formelle strategier og økt evaluering har ført til en økning i narkotikarelaterte utgifter i noen land (f.eks. **Ungarn** og **Luxembourg**).
- Flere medlemsstater vedtok ny lovgivning i 2003 og 2004 for å forebygge eksponering av unge mennesker for rusmidler (**Den tsjekkiske republikk, Danmark, Spania, Latvia, Ungarn, Polen, UK**).
- I 2003 og 2004 innførte flere land lover som omfatter skadereduksjon (**Frankrike, Luxembourg, Finland, UK** og **Norge**).
- I 2003 og 2004 endret noen land strafferammene for cannabisbruk (**Belgia** og **UK** – lavere straff, **Danmark** – høyere). I 2003 reduserte **Hellas** maksimumsstraffen for narkotikabruk fra fem til ett år, mens **Ungarn** fjernet narkotikabruk som lovbrudd fra straffeloven (selv om kjøp og besittelse fortsatt er straffbart).
- Straffen er generelt satt opp for narkotikahandel og narkotikarelaterte lovbrudd hvor mindreårige er involvert.
- To land rapporterte at de arbeider med å vedta lovgivning om rusmidler på arbeidsplassen (**Finland** og **Irland**). EUs nye handlingsplan mot narkotika (2005–2008) vektlegger forebyggende arbeid i utvalgte miljøer, som arbeidslivet. Se også kapittel 1 for mer informasjon om EUs narkotikastrategi 2005–2012 og handlingsplan.

Merknader

Gjennomgangen av narkotikarelatert ordensforstyrrelse er ett av tre "Utvalgte aspekter" som supplerer *Årsrapporten for 2005* (<http://issues05.emcdda.eu.int>).

⁽¹⁾ *Public safety, exposure to drug-related problems and crime*, Rapport fra European Opinion Research Group (EORG), 2003 for Europakommisjonen (http://www.europa.eu.int/comm/public_opinion/archives/ebs/ebs_181_en.pdf).

⁽²⁾ *Young people and drugs*, Flash EB 158, 2004 (http://www.europa.eu.int/comm/public_opinion/flash/fl158_en.pdf).